IFRS 16 -STANDARDIN VAIKUTUKSET YRITYSTEN TILINPÄÄTÖKSEEN JA TALOUDELLISIIN TUNNUSLUKUIHIN

Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT

Kauppatieteiden kandidaatintutkielma

2026

Rikke Kujala

Tarkastaja: Tutkijaopettaja Maija Hujala

TIIVISTELMÄ

Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT

LUT-kauppakorkeakoulu

Kauppatieteet

Rikke Kujala

IFRS 16 -standardin vaikutukset yritysten tilinpäätökseen ja taloudellisiin tunnuslukuihin

Kauppatieteiden kandidaatintutkielma

2026

43 sivua, 1 kuva, 4 taulukkoa ja 0 liitettä

Tarkastaja: Tutkijaopettaja Maija Hujala

Avainsanat: IFRS 16, vuokrasopimukset, tilinpäätös, taloudelliset tunnusluvut, tase, IAS 17

Tämän kandidaatintutkielman tavoitteena on selvittää, miten IFRS 16 -standardin käyttöönotto on vaikuttanut yritysten tilinpäätöksiin ja keskeisiin taloudellisiin tunnuslukuihin. Tarkastelu rajautuu vuokralleottajan näkökulmaan sekä velkaantumisasteeseen, omavaraisuusasteeseen, korkokatteeseen ja kokonaispääoman tuottoon.

Tutkimus toteutettiin systemaattisena kirjallisuuskatsauksena, ja aineisto koostuu vertaisarvioiduista tieteellisistä artikkeleista. Työssä ei analysoida alkuperäisiä tilinpäätöstietoja, vaan tarkastelu perustuu aiemman tutkimuksen tuloksiin.

Tulosten perusteella IFRS 16 vaikuttaa ennen kaikkea yritysten taseeseen ja vakavaraisuutta kuvaaviin tunnuslukuihin. Standardin käyttöönotto kasvattaa yleensä raportoituja varoja ja velkoja, minkä seurauksena velkaantumisaste useimmiten kasvaa ja omavaraisuusaste heikkenee. Suorituskykyä kuvaavien tunnuslukujen osalta vaikutukset ovat hajanaisempia. Kokonaispääoman tuoton vaikutukset vaihtelevat tutkimuksittain, ja korkokatteen osalta tutkimusnäyttöä on vähemmän.

Tutkimuksen perusteella IFRS 16 on lisännyt tilinpäätösraportoinnin läpinäkyvyyttä tuomalla aiemmin taseen ulkopuolella olleet vuokrasopimukset näkyväksi osaksi yritysten raportoitua taloudellista asemaa.

ABSTRACT

Lappeenranta–Lahti University of Technology LUT

LUT Business School

Business Administration

Rikke Kujala

The Effects of the IFRS 16 Standard on Companies' Financial Statements and Financial Ratios

Bachelor's thesis

2026

43 pages, 1 figure, 4 tables and 0 appendices

Examiner: Associate Professor Maija Hujala

Keywords: IFRS 16, lease agreements, financial statements, financial ratios, balance sheet, IAS 17

The objective of this bachelor's thesis is to examine how the adoption of IFRS 16 has affected companies' financial statements and key financial ratios. The study is limited to the lessee perspective and focuses on Debt to Equity, Equity to Assets, Times Interest Earned and Return on Assets.

The study was conducted as a systematic literature review based on peer-reviewed scientific articles. No original financial statement data were analyzed; instead, the thesis relies on the findings of previous research.

The results show that IFRS 16 primarily affects companies' balance sheets and solvency-related ratios. The adoption of the standard generally increases reported assets and liabilities, which typically leads to higher leverage and a weaker equity ratio. The effects on performance-related ratios are more mixed. The impact on Return on Assets varies across studies, and the evidence concerning Times Interest Earned is more limited.

Overall, IFRS 16 has increased the transparency of financial reporting by bringing previously off-balance-sheet lease commitments into companies' reported financial position.

SYMBOLI- JA LYHENNELUETTELO

Lyhenteet

ARB 38	Accounting Research Bulletin No. 38
D/A	Velka suhteessa varoihin (Debt to Assets)
D/E	Velkaantumisaste (Debt to Equity)
DID	Difference-in-differences -menetelmä
E/A	Omavaraisuusaste (Equity to Assets)
EBIT	Liikevoitto (Earnings Before Interest and Taxes)
EBITDA	Käyttökate (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)
ECB	Euroopan keskuspankki (European Central Bank)
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS 17	Kansainvälinen tilinpäätösstandardi 17, vuokrasopimusstandardi (International Accounting Standard 17)
IASB	Kansainvälinen tilinpäätösstandardilautakunta (International Accounting Standards Board)
IFRS	Kansainväliset tilinpäätösstandardit (International Financial Reporting Standards)
IFRS 16	Kansainvälinen tilinpäätösstandardi 16, vuokrasopimusstandardi (International Financial Reporting Standard 16)
JSE	Johannesburgin pörssi (Johannesburg Stock Exchange)
ROA	Kokonaispääoman tuotto (Return on Assets)
ROCE	Sijoitetun pääoman tuotto (Return on Capital Employed)
ROE	Oman pääoman tuotto (Return on Equity)
TIE	Korkokate (Times Interest Earned)
WSE	Varsovan pörssi (Warsaw Stock Exchange)

Sisällysluettelo

Tiivistelmä

Abstract

Symboli- ja lyhenneluettelo

Ilmoitukset

1 Johdanto 7
1.1 Aiempi tutkimus ja tutkimusaukko 8
1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset 9
1.3 Tutkimuksen toteutus ja rakenteen kuvaus 10
2 IFRS 16 11
2.1 IFRS 16 -standardin käyttöönotto ja keskeinen sisältö 11
2.2 Keskeiset tilinpäätöstunnusluvut 14
2.2.1 Velkaantumisaste 14
2.2.2 Omavaraisuusaste 15
2.2.3 Korkokate 16
2.2.4 Kokonaispääoman tuotto 16
2.3 Tutkimuksen teoreettinen viitekehys 17
3 Tutkimusmenetelmä 19
4 Tutkimustulokset 27
4.1 Tulosten analyysi 33
5 Yhteenveto ja johtopäätökset 37
Lähteet 40

ILMOITUKSET

Turnitin

Tämän opinnäytetyön alkuperäisyys on tarkistettu Turnitin – samankaltaisuuden tarkastuspalvelun avulla.

Tekoäly

Tämän opinnäytetyön tekijä, Rikke Kujala, on käyttänyt tekoälytyökaluja opinnäytetyön tekemisen tukena seuraavasti:

1. **Työkalu:** Microsoft M365 Copilot
    a. Käytön tarkoitus: Kieliasun ja oikeinkirjoituksen tarkistaminen sekä tekoälyn käyttöä koskevan ilmoitustekstin luonnostelu.
    b. Selvitys käytöstä: Tekoälyä käytettiin ainoastaan kielenhuollolliseen palautteeseen ja ilmoitustekstin muotoiluun. Työn tieteellinen sisältö, tulkinnat ja johtopäätökset ovat tekijän laatimia, ja tekijä on tarkistanut sekä muokannut tekoälyn tuottamat ehdotukset ennen niiden hyödyntämistä.

Vastuu

Tekijä, Rikke Kujala, ottaa täyden vastuun tämän opinnäytetyön sisällöstä ja on tarkistanut ja muokannut mahdollisen tekoälytyökalujen käytön myötä syntyneen sisällön.

1 Johdanto

Yritysten tilinpäätösraportointi on keskeinen väline sijoittajien ja rahoittajien päätöksenteon tukena, ja kansainväliset tilinpäätösstandardit määrittävät pitkälti, miten yrityksen taloudellinen asema esitetään. Yksi merkittävimmistä viime vuosien standardiuudistuksista on IFRS 16 (International Financial Reporting Standard 16) -standardi, joka on muuttanut olennaisesti yritysten tapaa kirjata vuokrasopimukset tilinpäätökseensä.

Kansainvälisen IFRS 16 -standardin voimaantulo 1.1.2019 päätti kiistanalaisen käytännön, jossa yritykset olivat voineet jättää vuokrasopimukset taseen ulkopuolelle (Morales-Díaz ym. 2019). Ennen muutoksen voimaantuloa yritykset saattoivat hallinnoida valtavia omaisuusmääriä ja kantaa merkittäviä rahoitusvelvoitteita ilman, että nämä järjestelyt heijastuivat taseeseen.

Vuokrasopimusten kirjanpidollinen käsittely ei vaikuta ainoastaan yksittäisiin tilinpäätöseriä koskeviin kirjauksiin, vaan se vaikuttaa myös siihen, millaisen kuvan yritys antaa ulkoisille sidosryhmille rahoitusrakenteestaan ja taloudellisesta asemastaan. Tämä korostaa IFRS 16 -standardin merkitystä. Kun aiemmin osa vuokrasopimuksista käsiteltiin taseen ulkopuolella, IFRS 16 -standardin käyttöönotto toi nämä järjestelyt näkyväksi osaksi yritysten raportoituja varoja ja velkoja. Tämän seurauksena standardin vaikutukset ulottuvat erityisesti sellaisiin tunnuslukuihin, joita käytetään yritysten vakavaraisuuden, velkaantuneisuuden ja suorituskyvyn arvioinnissa (IFRS Foundation, 2024; Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018).

Vuokrasopimusten kirjanpidollisesta käsittelystä on jo pitkään ollut keskusteluja ja sitä on pyritty standardoimaan jo vuosikymmenien ajan. Vuokrasopimusten kirjanpidollisen raportoinnin standardointia on pyritty systemaattisesti edistämään jo 1940-luvun lopulla Yhdysvalloissa, jolloin Committee on Accounting Procedure julkaisi kirjanpito-ohjeen Accounting Research Bulletin No. 38 (American Institute of Accountants, 1949). Julkaistu ohje (ARB 38) käsitteli vuokrasopimusten kirjanpidollista luonnetta, ja se oli yksi ensimmäisistä viralllisista kannanotoista, jotka määrittelivät, miten vuokrasopimuksia tulisi esittää tilinpäätöksessä. Tämän julkaisun jälkeen sääntelyä on seurannut jatkuva jännite juridisen muodon ja taloudellisen substanssin välillä.

Nykyaikaisessa liiketoimintaympäristössä vuokrasopimusjärjestelyt vakiintuivat merkittäviksi rahoitusinstrumenteiksi toisen maailmansodan jälkeen, mikä korosti tarvetta löytää selkeä ja yhdenmukainen ratkaisu vuokrasopimusten kirjanpidolliselle käsittelylle (Merrill, 2020).

IFRS 16 -standardin käyttöönoton myötä vuokralleottajat joutuvat kirjaamaan lähes kaikki vuokrasopimukset taseeseensa, ja tämä lopetti IAS 17 (International Accounting Standard 17) -standardin aiemmin salliman vuokrasopimusten taseen ulkopuolisen käsittelyn. Muutoksen myötä yrityksen on kirjattava taseeseen sekä käyttöoikeusomaisuuserä että sitä vastaava vuokrasopimusvelka. Molemmat arvostetaan sopimuksen alkaessa tulevien vuokramaksujen nykyarvoon (Morales-Díaz ym. 2019).

Muutos ei ole ollut pelkästään tekninen kirjanpitokysymys, vaan sillä on ollut suoria vaikutuksia siihen, miltä yritysten vakavaraisuus, velkaantuneisuus ja kannattavuus näyttävät ulkoisille sidosryhmille. Tämän vuoksi IFRS 16 -standardin vaikutusten tarkastelu on tärkeää sekä tilinpäätösinformaation käyttäjien että yritysjohdon näkökulmasta.

1.1 Aiempi tutkimus ja tutkimusaukko

Aiempi tutkimus on osoittanut, että IAS 17 -standardin mukainen vuokrasopimusten luokittelu operatiivisiin ja rahoitusleasingsopimuksiin heikensi yritysten välistä vertailukelpoisuutta ja mahdollisti merkittävien velvoitteiden pitämisen taseen ulkopuolella. Tämän seurauksena yritysten raportoitu taloudellinen asema ei aina vastannut vuokrasopimusten todellista taloudellista sisältöä.

Aiemmissa tutkimuksissa on osoitettu, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto on tyypillisesti kasvattanut raportoituja varoja ja velkoja sekä heikentänyt erityisesti vakavaraisuutta kuvaavia tunnuslukuja. Tutkimuksissa on myös havaittu, että vaikutukset suorituskykymittareihin ovat selvästi epäyhtenäisempiä kuin taseeseen ja velkaantuneisuuteen kohdistuvat vaikutukset. Aiemmat tutkimukset antavat varsin johdonmukaisen kuvan siitä, että standardimuutoksen voimakkaimmat seuraukset liittyvät taseen rakenteeseen, mutta kannattavuuteen ja tuloslaskelmaperusteisiin tunnuslukuihin kohdistuviin vaikutuksiin sisältyy enemmän vaihtelua. (Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018; Fülbier ym. 2008).

IFRS 16 -standardia on tutkittu sen voimaantulon jälkeen paljon, ja tutkimukset ovat tarkastelleet erityisesti standardin vaikutuksia taseeseen, tuloslaskelmaan ja yksittäisiin taloudellisiin tunnuslukuihin. Aiempi tutkimus on kuitenkin hajautunut eri maihin, toimialoihin ja tutkimusasetelmiin, minkä vuoksi kokonaiskuva IFRS 16 -standardin vaikutuksista jää helposti hajanaiseksi. Monet tutkimukset painottuvat myös joko yksittäisiin toimialoihin tai yksittäisiin tunnuslukuihin, jolloin laaja-alainen synteesi standardin vaikutuksista yritysten tilinpäätökseen ja keskeisiin taloudellisiin tunnuslukuihin jää puutteelliseksi.

Tässä työssä tutkimusaukkoa lähestytään kokoamalla yhteen aiempaa tutkimustietoa IFRS 16 -standardin vaikutuksista erityisesti yritysten taseeseen sekä keskeisiin vakavaraisuuden ja suorituskyvyn tunnuslukuihin. Tämän seurauksena saadaan kokonaiskuva siitä, millaisia muutoksia standardin käyttöönotto on aiheuttanut yritysten raportoidussa taloudellisessa asemassa.

1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tämän työn tavoitteena on selvittää, miten IFRS 16 -standardin käyttöönotto on vaikuttanut yritysten tilinpäätöksiin ja keskeisiin taloudellisiin tunnuslukuihin. Tarkastelu kohdistuu vaikutuksiin, jotka syntyvät kirjanpitokäsittelyn muutoksesta ilman, että yrityksen liiketoiminnan taloudellinen perusta itsessään muuttuu. Tutkimuksen painopisteenä on selvittää, miten standardimuutos vaikuttaa raportoituihin lukuihin ja niistä johdettuihin tunnuslukuihin sekä sitä kautta yrityksen taloudellisen aseman tulkintaan. Näiden asioiden tarkastelu on tärkeää, koska tilinpäätösinformaation käyttäjät tekevät päätelmiä yrityksen riskistä, vakavaraisuudesta ja suorituskyvystä juuri näiden raportoitujen lukujen perusteella.

Työssä analysoidaan, miten yritysten raportoitu taloudellinen asema muuttuu pelkästään kirjanpidollisten muutosten myötä, ja miten tämä vaikuttaa sijoittajien ja rahoittajien yrityksen arvioimiseen käyttämiin mittareihin. Tutkimus rajautuu vuokralleottajan näkökulmaan sekä IFRS 16 -standardin vaikutuksiin neljän keskeisen tunnusluvun kautta. Tarkasteltavat tunnusluvut ovat velkaantumisaste, omavaraisuusaste, korkokate ja kokonaispääoman tuotto. Rajaus vuokralleottajan näkökulmaan on perusteltu, koska IFRS 16:n merkittävimmät muutokset kohdistuvat juuri vuokralleottajan kirjanpitokäsittelyyn, kun taas vuokralleantajan sääntely säilyi standardin käyttöönoton jälkeen pääosin ennallaan.

Tutkimusongelmaa lähestytään seuraavan tutkimuskysymyksen avulla:

Millaisia vaikutuksia IFRS 16 -standardin käyttöönotolla on ollut yritysten taseen rakenteeseen sekä keskeisiin vakavaraisuuden (velkaantumisaste ja omavaraisuusaste) ja suorituskyvyn (korkokate ja kokonaispääoman tuotto) tunnuslukuihin?

1.3 Tutkimuksen toteutus ja rakenteen kuvaus

Tutkimus toteutetaan systemaattisena kirjallisuuskatsauksena, jonka tavoitteena on kerätä ja arvioida aiempaa tutkimustietoa siitä, minkälaisia vaikutuksia IFRS 16 -standardin siirtymisellä on yritysten taloudelliseen raportointiin ja keskeisiin tunnuslukuihin. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus on hyvä lähestymistapa tutkimukselle, koska IFRS 16:n käyttöönotosta on jo kertynyt merkittävä määrä empiirisiä ja analyyttisiä tutkimuksia, jotka perustuvat eri maiden ja toimialojen tilinpäätösaineistoihin.

Tässä työssä ei analysoida yritysten alkuperäisiä tilinpäätöstietoja, vaan tarkastelu perustuu ainoastaan aiempien tutkimusten esittämiin havaintoihin ja johtopäätöksiin. Tutkimuksen aineisto perustuu vertaisarvioituihin tieteellisiin artikkeleihin. Tutkimuksen aineisto valitaan sen luotettavuuden, ajantasaisuuden ja IFRS 16 -standardin vaikutuksia koskevan relevanssin perusteella.

Analyysissä kirjallisuudesta tunnistetaan keskeiset teemat ja havaintokokonaisuudet, joiden avulla muodostetaan kokonaiskuva standardin vaikutuksista taseeseen, tuloslaskelman eriin ja taloudellisiin tunnuslukuihin. Työ on rakenteellisesti jaettu viiteen lukuun. Ensimmäinen luku on johdanto, jossa esitellään tutkimuksen tausta, tavoite, tutkimuskysymys ja rajaukset. Toisessa luvussa käsitellään tutkimuksen teoriaa, IFRS 16 -standardin keskeinen sisältö sekä tutkimuksessa tarkasteltavat tunnusluvut. Kolmannessa luvussa kuvataan tutkimusmenetelmä ja aineiston valintaperusteet. Neljännessä luvussa esitetään tutkimustulokset ja analysoidaan aiemman tutkimuskirjallisuuden perusteella IFRS 16 -standardin vaikutuksia yritysten tilinpäätökseen ja tunnuslukuihin. Viidennessä luvussa esitetään johtopäätökset, arvioidaan tutkimuksen rajoitteita ja vastataan asetettuun tutkimuskysymykseen.

2 IFRS 16

Tässä luvussa käydään läpi IFRS 16 -standardin käyttöönotto ja keskeinen sisältö, keskeiset tilinpäätöstunnusluvut ja tutkimuksen teoreettinen viitekehys. Luvussa tarkastellaan ensin IFRS 16 -standardin syntyä, keskeistä sisältöä ja sen eroja aiemmin käytössä olleeseen IAS 17 -tilinpäätösstandardiin. Tämän jälkeen määritellään tutkimuksessa tarkasteltavat tunnusluvut, joiden avulla IFRS 16 -standardin vaikutuksia voidaan arvioida. Luvun lopussa esitetään tutkimuksen teoreettinen viitekehys, jossa yhdistetään standardimuutoksen kirjanpidolliset vaikutukset yritysten taseeseen ja valittuihin tunnuslukuihin.

2.1 IFRS 16 -standardin käyttöönotto ja keskeinen sisältö

Kansainvälinen IFRS 16 -tilinpäätösstandardi julkaistiin käyttöön tammikuussa 2016, ja sen soveltaminen tuli pakolliseksi tilikaudesta 1.1.2019 alkaen. Standardin on laatinut kansainvälinen kirjanpitostandardilautakunta IASB (International Accounting Standards Board) ja se korvasi aiemmin käytössä olleen IAS 17 -standardin. (IFRS Foundation, 2024) Uuden standardin käyttöönottoa pidettiin tarpeellisena ensisijaisesti siksi, että haluttiin korjata edellisen IAS 17 -vuokrasopimusstandardin puutteellista läpinäkyvyyttä.

Aiemman IAS 17 -standardin mukaan vuokralleottajat luokittelivat vuokrasopimukset tilinpäätöksessä joko rahoitusleasing- tai käyttöleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimukset kirjattiin taseeseen, kun taas käyttöleasingsopimukset jäivät taseen ulkopuolisiksi tapahtumiksi, jotka kirjattiin ainoastaan kuluina tilinpäätöksen liitetietoihin. Tämä kaksoismalli kohtasi merkittävää kritiikkiä tiedon käyttäjiltä, koska se aiheutti vertailukelpoisuuden puutetta, kannusti sopimuksien rakenteelliseen muokkaamiseen ja antoi yrityksen toiminnasta puutteellisen taloudellisen kuvan. (Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018)

Kaksoismalli vaikeutti yritysten välistä vertailua esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa toinen yritys osti omaisuuserän lainalla ja esitti taseessaan sekä omaisuuserän että velan, kun taas samaa omaisuuserää käyttöleasingsopimuksella vuokraavan yrityksen ei näin tarvinnut tehdä, vaikka käytännössä liiketoimien taloudellinen luonne oli lähes identtinen. Tämän seurauksena näyttö viittaa siihen, että vuokralleottajat muotoilivat sopimuksiaan tarkoituksella

käyttöleasingsopimuksiksi, jotta voisivat pitää vastuut taseen ulkopuolella ja sitä kautta parantaa yrityksen näennäistä vakavaraisuutta ja taloudellisia tunnuslukuja. (Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018)

Huolimatta siitä, että vuokralleottajat muotoilivat sopimuksiaan tarkoituksella käyttöleasingsopimuksiksi, pitivät markkinaosapuolet niitä kuitenkin tosiasiallisina taloudellisina velkoina jo ennen uuden standardin voimaantuloa. Luottosijoittajat ja luottoluokituslaitokset joutuivat usein muokkaamaan taloudellisia tunnuslukuja manuaalisesti, jotta ne pystyivät sisällyttämään nämä piilovelat analyyseihinsä arvioidessaan joukkovelkakirjojen tuottoja ja luottoluokituksia. Esimerkiksi Euroopassa leasingsopimusten yhteenlaskettu arvo nousi satoihin miljardeihin euroihin, minkä seurauksena standardointilaitokset IASB ja FASB (Financial Accounting Standards Board) totesivat, että aiempien standardien kyvyttömyys tunnistaa näitä varoja ja velkoja johti vääristyneeseen kuvaan yritysten taloudellisesta asemasta.

Tämän seurauksena IASB päätyi siihen, että IFRS 16 -standardin tuomat hyödyt, kuten vuokrasopimusten totuudenmukainen esittäminen sekä parempi mahdollisuus arvioida kassavirtojen määrää, olivat suuremmat kuin käyttöönotosta aiheutuneet kustannukset. Se, että lähes kaikki vuokrasopimukset on aktivoitava taseeseen IFRS 16 -standardin myötä, varmistaa varojen ja velkojen aiempaa läpinäkyvämmän raportoinnin. (Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018)

IFRS 16 -standardin käyttöönoton myötä siirryttiin yhtenäiseen kirjanpitomalliin, joka velvoittaa vuokralleottajan kirjaamaan taseeseen varoja ja velkoja kaikista yli 12 kuukauden mittaisista vuokrasopimuksista, ellei kyseinen vuokrattu omaisuuserä ole arvoltaan vähäinen. Standardin myötä vuokralleottaja joutuu kirjaamaan taseeseen niin käyttöoikeusomaisuuserän, joka edustaa oikeutta käyttää vuokrattua kohdetta, kuin myös vuokrasopimusvelan, joka kertoo velvollisuudesta suorittaa vuokramaksut. (IFRS Foundation, 2024)

Taulukko 1 kuvaa keskeisimmät erot vanhan ja uuden standardin välillä sekä niiden vaikutukset tässä työssä tarkasteltaviin osa-alueisiin.

Taulukko 1. IAS 17- ja IFRS 16 -standardien vertailu (Komission asetus (EU) 2017/1986).

Ominaisuus	IAS 17 (Vanha)	IFRS 16 (Uusi)
Vuokrasopimusten luokittelu	Jako operatiivisiin ja rahoitusleasingsopimuksiin.	Yhtenäinen tasekirjaamismalli kaikille vuokrasopimuksille.
Tasekirjaus (Vuokralleottaja)	Vain rahoitusleasingsopimukset taseessa.	Lähes kaikki vuokrasopimukset taseessa, pois lukien lyhytaikaiset ja vähäarvoiset vuokrasopimukset.
Tuloslaskelma	Operatiiviset vuokrat kirjataan yhtenä vuokrakuluna.	Vuokrakulu korvautuu poistoilla ja korkokuluilla.
Vaikutus taseeseen	Operatiiviset sopimukset taseen ulkopuolisia vastuita.	Taseen loppusumma kasvaa merkittävästi.
Vaikutus käyttökatteeseen (EBITDA)	Vuokrakulut pienentävät käyttökatetta.	Käyttökate kasvaa (poistot ja korot vähennetään myöhemmin).
Vaikutus velkaantumiseen	Operatiiviset vuokrat eivät näy velassa.	Vuokravelat kasvattavat raportoitua velkaantumisastetta.
Poikkeukset	Luokitteluun liittyvä jousto.	Lyhytaikaiset (< 12 kk) ja vähäarvoiset vuokrat.

Taulukosta 1 voidaan todeta, että merkittävin muutos koskee aiemmin taseen ulkopuolisina pidettyjä operatiivisia vuokrasopimuksia, jotka on IFRS 16 -standardin myötä aktivoitava taseeseen käyttöoikeusomaisuuseriksi ja vuokraveloiksi. On kuitenkin huomattava, että muutos koskee ainoastaan vuokralleottajan kirjanpitoa, kun taas vuokralleantajan osalta sääntely pysyy pääosin ennallaan (Komission asetus (EU) 2017/1986, liite, kappale 61). Tästä syystä tämä tutkielma keskittyy yksinomaan vuokralleottajien tilinpäätösvaikutuksiin.

2.2 Keskeiset tilinpäätöstunnusluvut

IFRS 16 -standardin käyttöönotto vaikuttaa merkittävästi yritysten tilinpäätöksessä raportoituihin tunnuslukuihin, sillä leasingsopimusten taseeseen aktivointi kasvattaa raportoituja varoja ja velkoja. Tämä näkyy erityisesti varojen ja velkojen välisissä suhteissa, jotka toimivat rakenteellisina riskimittareina yrityksen operatiivisen ja taloudellisen riskin arvioinnissa. Kuitenkin, vaikka taseen rakenteet muuttuvat huomattavasti, ovat vaikutukset vähäisiä kannattavuuden tunnuslukuihin ja arvonmäärityksessä käytettäviin markkinakertoimiin (Fülbier ym. 2008).

Tässä tutkimuksessa on tarkoitus keskittyä neljään keskeiseen tunnuslukuun, velkaantumisasteeseen, omavaraisuusasteeseen, korkokatteeseen ja kokonaispääoman tuottoon, jotka Fülbier, Silva ja Pferdehirt (2008) ovat tunnistaneet merkittäviksi vuokrasopimusten taseeseen aktivoinnin vaikutuksia arvioitaessa. Näiden valittujen tunnuslukujen avulla voidaan kuvata yritysten taloudellista riskiä, vakavaraisuutta ja kannattavuutta. Tunnusluvut sopivat tämän tutkimuksen tavoitteisiin hyvin, koska ne heijastavat suoraan IFRS 16 -standardin käyttöönoton keskeisiä vaikutuksia.

Velkaantumisaste ja omavaraisuusaste kuvaavat muutoksia yrityksen rahoitus- ja vakavaraisuusasemassa, kun taas korkokate ja kokonaispääoman tuotto kuvaavat sitä, miten standardin käyttöönotto näkyy tuloslaskelman erissä ja yrityksen suorituskykyä kuvaavissa tunnusluvuissa. Valitut tunnusluvut muodostavat tutkimuksen kannalta riittävän kattavan, mutta myös selkeästi rajatun kokonaisuuden IFRS 16 -standardin tilinpäätösvaikutusten arviointiin.

2.2.1 Velkaantumisaste

Velkaantumisaste (Debt to Equity, D/E) on keskeinen lainoitusasteen mittari, jonka avulla voidaan laskea vieraan pääoman suhde omaan pääomaan. Mitä korkeampi yrityksen velkaantumisaste on, sitä suurempi osa yrityksen varoista on rahoitettu lainalla, joka osaltaan lisää yrityksen taloudellista riskiä. Vuokrasopimusten aktivointi taseeseen kasvattaa taseen velkoja merkittävästi ja nostaa näin ollen yrityksen velkaantumisastetta. Velkaantumisaste lasketaan kaavalla:

$$Velkaantumisaste = \frac{Kokonaisvelat}{Oma\ pääoma}$$

Velkaantumisastetta laskemalla saadaan suhdeluku, joka kuvaa velkojen ja oman pääoman välistä suhdetta yrityksen rahoituksessa. Keskeinen ero velan ja oman pääoman välillä on lainan korkokulujen ja lyhennysten takaisinmaksu, joita ei oman pääoman osalta muodostu. Esimerkiksi jos tunnusluvun arvo on 1,5, yrityksellä on jokaista yhtä oman pääoman yksikköä kohden 1,5 yksikköä velkaa. Tunnusluku auttaa arvioimaan, kuinka paljon yritys rahoittaa toimintaansa velalla suhteessa omaan pääomaan. (Dahlquist ja Knight, 2022).

2.2.2 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste (Equity to Assets, E/A) on mittari, jonka avulla arvioidaan, kuinka suuri osa yrityksen koko omaisuudesta on rahoitettu omilla varoilla ja kuinka suuri osa on hankittu velaksi. Tämä on tärkeä tieto, sillä korkea oman pääoman osuus toimii yrityksen taloudellisena turvaverkkona. Esimerkiksi jos yritys kohtaa yllättäviä tappioita tai markkinaolosuhteet muuttuvat vaikeiksi, tarjoaa oma pääoma yritykselle puskurin, joka estää yritystä ajautumasta välittömästi maksukyvyttömyyteen. (Fahrul ym. 2019) Omavaraisuusaste lasketaan kaavalla:

$$Omavaraisuusaste = \frac{Oma\ pääoma}{Taseen\ loppusumma} x\ 100\ \%$$

Laskemalla omavaraisuusaste saadaan lopputulokseksi prosenttiluku, jonka avulla voidaan tehdä päätelmiä yrityksen vakavaraisuudesta. Luku kertoo, kuinka suuri osa yrityksen kaikista käytettävissä olevista varoista on omaa pääomaa. Mitä korkeampi omavaraisuusaste on, sitä pienempi on yrityksen riippuvuus velkarahoituksesta. (European Central Bank, 2017; Statistics Canada, 2024)

2.2.3 Korkokate

Korkokate (Times Interest Earned, TIE) on mittari, jonka avulla voidaan mitata yrityksen kykyä selviytyä kaikista sen vieraaseen pääomaan liittyvistä korkokuluista. Kyseessä on suhdeluku, jossa jaetaan yrityksen liikevoitto korkokuluilla. (Dahlquist ja Knight, 2022) Liikevoitto kuvaa tässä mittarissa yrityksen operatiivista tulosta, jonka avulla korkovelvoitteet on tarkoitus suorittaa. Korkokate lasketaan kaavalla:

$$Korkokate = \frac{Liikevoitto\ (EBIT)}{Korkokulut}$$

Korkokate on lainanantajien näkökulmasta merkittävä mittari arvioitaessa yrityksen maksukykyä ennen luoton myöntämistä. Mitä useammin liikevoitto kattaa korkokulut, sitä todennäköisemmin yritykselle voidaan myöntää pitkäaikaista luottoa. Esimerkiksi jos yrityksen liikevoitto on 10 000 euroa ja korkokulut ovat 1000 euroa, saadaan korkokatteeksi 10. Tämä suhdeluku osoittaa, että yritys kykenee suoriutumaan lainojensa koroista. Korkea suhdeluku on positiivinen asia, ja se viestii sidosryhmille yrityksen alhaisesta riskistä, mikä tarkoittaa, että yrityksen maksukyvyttömyyden todennäköisyys korkojen osalta on pieni. (Dahlquist ja Knight, 2022)

2.2.4 Kokonaispääoman tuotto

Kokonaispääoman tuotto (Return on Assets, ROA) on mittari, jolla mitataan yrityksen kykyä käyttää varoja onnistuneesti voiton tuottamiseen. Mitä korkeampi tunnusluku on, sitä enemmän yritys on varojen käytöllään pystynyt tuottamaan voittoa. Kokonaispääoman tuotto lasketaan kaavalla:

$$Kokonaispääoman\ tuotto = \frac{(Tulos\ ennen\ veroja + korkokulut)}{Taseen\ loppusumma\ keskimäärin}$$

Tunnusluvun laskennassa käytetään varojen keskiarvoa (Average Total Assets), joka saadaan laskemalla yhteen taseen alku- ja loppusaldo ja jakamalla summa kahdella. Tilikauden alkusaldo on sama kuin edellisen tilikauden päättävä saldo. Mitä korkeampi tämä tunnusluku on, sitä paremmin yritys hyödyntää varojaan voiton tuottamiseen. Toimialakohtaiset standardit määrittelevät usein sen, mitä pidetään hyväksyttävänä tuottotasona (Dahlquist ja Knight, 2022).

Tämän tutkimuksen osalta olennaista on se, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto muuttaa yrityksen raportoimaa taseen rakennetta, vaikka liiketoiminnan taloudellinen perusluonne pysyy muuttumattomana. Tämän johdosta standardin vaikutuksia voidaan tarkastella erityisesti raportoitujen varojen ja velkojen kautta sekä niistä johdettujen taloudellisten tunnuslukujen näkökulmasta.

2.3 Tutkimuksen teoreettinen viitekehys

Aiemmat IFRS 16 -standardin käyttöönottoon perustuvat tutkimukset ovat tarkastelleet ilmiötä monesta eri näkökulmasta, kuten tasevaikutusten, vakavaraisuustunnuslukujen, kannattavuuden ja arvorelevanssin kautta. Tutkimuksissa on hyödynnetty sekä toteutuneisiin yritysaineistoihin perustuvia empiirisiä asetelmia että metodologisia ja simulatiivisia lähestymistapoja. Tämän tutkimuksen teoreettinen viitekehys perustuu siihen, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto muuttaa vuokralleottajan tilinpäätöstä taseeseen kirjattavan käyttöoikeusomaisuuserän ja vuokrasopimusvelan kautta. Kun aiemmin osa vuokrasopimuksista käsiteltiin IAS 17 -standardin mukaisesti taseen ulkopuolisina, niin IFRS 16 -standardin käyttöönotto siirtää nämä sopimukset näkyväksi osaksi yrityksen raportoituja varoja ja velkoja. (IFRS Foundation, 2024; Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018)

Tämän seurauksena yrityksen taseen loppusumma kasvaa, velkojen määrä lisääntyy ja kulujen jaksottaminen muuttuu. Tuloslaskelmassa korostuvat operatiivisen vuokrakulun sijaan käyttöoikeusomaisuuserän poistot ja vuokrasopimusvelan korkokulut. Vaikka muutos on ensisijaisesti kirjanpidollinen, on sillä vaikutuksia suoraan sellaisiin tunnuslukuihin, joiden perusteella sijoittajat, rahoittajat ja muut sidosryhmät arvioivat yrityksen vakavaraisuutta ja suorituskykyä. Aiemmat tutkimukset osoittavat, että vaikutukset kohdistuvat erityisesti vakavaraisuutta kuvaaviin tunnuslukuihin, kuten velkaantumisasteeseen, sekä laajemmin varoihin ja velkoihin perustuviin suhdelukuihin. Kannattavuustunnuslukujen osalta

vaikutukset ovat olleet vähäisempiä ja vaihtelevampia (Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018; Fülbier ym. 2008).

Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat perustuvat siihen, että IAS 17 -standardin mukainen taseen ulkopuolinen käsittely korvautuu IFRS 16 -standardin mukaisella tasekirjauksella, jonka seurauksena raportoidut varat ja velat kasvavat ja tuloslaskelman kulurakenne muuttuu. Näiden muutosten seurauksena velkaantumisasteen odotetaan kasvavan, omavaraisuusasteen heikkenevän, korkokatteen muuttuvan korkokulujen kasvun seurauksena ja kokonaispääoman tuoton heikkenevän taseen loppusumman kasvun vuoksi. Tässä tutkimuksessa IFRS 16 -standardin käyttöönotto toimii selittävänä tekijänä, ja tarkastelun kohteena ovat sen vaikutukset valittuihin tunnuslukuihin. Teoreettinen viitekehys ohjaa työn myöhempää analyysiä siten, että aiemmasta tutkimuksesta etsitään näyttöä juuri näiden vaikutussuuntien toteutumisesta eri toimialoilla ja erilaisissa tutkimusasetelmissa.

3 Tutkimusmenetelmä

Tämä tutkimus toteutettiin systemaattisena kirjallisuuskatsauksena. Tutkimuksen aineiston haku toteutettiin käyttämällä LUT-korkeakoulukirjaston Primo-hakupalvelua, joka mahdollistaa keskitetyn haun useisiin kansainvälisiin taloustieteen tietokantoihin (kuten EBSCO, ProQuest ja ScienceDirect). Hakualue rajattiin vertaisarvioituihin tieteellisiin artikkeleihin, jotta varmistettiin aineiston korkea laatu ja luotettavuus. Haussa käytettiin seuraavaa Boolen operaattoreihin perustuvaa hakulausetta:

("IFRS 16" OR "IFRS16" OR "lease capitalisation" OR "lease capitalization" OR "right-of-use asset" OR "operating lease*") AND ("financial ratio*" OR "financial statement*" OR "debt ratio" OR "gearing" OR "equity ratio" OR "interest coverage" OR "return on assets" OR "return on equity" OR "ROA" OR "ROE") AND ("impact" OR "effect*" OR "empirical" OR "evidence" OR "relationship")

Tiedonhaku toteutettiin 3.4.2026 yhtenä hakukertana. Haku rajattiin englanninkielisiin vertaisarvioituihin tutkimusartikkeleihin, jotta tarkastelu kohdistuisi kansainvälisesti vertailukelpoiseen tutkimuskirjallisuuteen IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutuksista. Koska tutkielman kohteena on kansainvälinen tilinpäätösstandardi, englanninkielinen rajaus tuki myös aineiston yhdenmukaisuutta ja tutkimusten keskinäistä vertailtavuutta.

Jotta valittu aineisto vastaisi mahdollisimman tarkasti tutkimuskysymyksiin, hakutuloksille asetettiin seuraavat taulukossa 2 kuvatut kriteerit:

Taulukko 2. Valintakriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
• Vertaisarvioitu tieteellinen tutkimusartikkeli, joka voi olla empiirinen, metodologinen, ennustava, simulatiivinen tai tapaustutkimus. • Käsittelee IFRS 16 -standardia, vuokrasopimusten taseeseen merkitsemistä (kapitalisointia) tai siirtymää IAS 17 -standardista IFRS 16 -standardiin • Tutkimus tarkastelee IFRS 16 -standardin vaikutuksia yritysten tilinpäätökseen, taseeseen, taloudellisiin tunnuslukuihin tai näiden vaikutusten arviointiin liittyviin menetelmiin. • Julkaistu englannin kielellä	• Puhtaasti käsitteelliset artikkelit, kirjallisuuskatsaukset, pääkirjoitukset ja muut julkaisut, joissa IFRS 16 -standardin vaikutuksia ei analysoida systemaattisesti • Tutkimukset, jotka keskittyvät yksinomaan IFRS 16 -standardia edeltäneisiin käytäntöihin ilman yhteyttä nykyiseen standardiin • Tutkimukset, joiden kohde ei liity IFRS 16 -standardia soveltaviin yrityksiin, toimialoihin tai havainnollistaviin tapausesimerkkeihin. • Artikkelit, joiden koko tekstiä ei ole saatavilla sähköisesti

Tässä tutkimuksessa tutkimusten relevanssi varmistettiin ennalta määritellyillä sisäänotto- ja poissulkukriteereillä. Aineistoon hyväksyttiin vain sellaiset vertaisarvioidut tieteelliset tutkimusartikkelit, jotka käsittelivät IFRS 16 -standardia, vuokrasopimusten taseeseen merkitsemistä tai siirtymää IAS 17 -standardista IFRS 16 -standardiin sekä tarkastelivat standardin vaikutuksia yritysten tilinpäätökseen, taseeseen, taloudellisiin tunnuslukuihin tai näiden vaikutusten arviointiin liittyviin menetelmiin. Aineiston laatua vahvistettiin rajaamalla pois puhtaasti käsitteelliset julkaisut, kirjallisuuskatsaukset, pääkirjoitukset sekä sellaiset artikkelit, joiden koko tekstiä ei ollut saatavilla sähköisesti.

Aineiston valintaprosessi noudattaa systemaattiselle kirjallisuuskatsaukselle ominaista vaiheittaista rakennetta, jossa alkuperäistä hakutulosta rajataan aluksi tietokantakohtaisilla rajauksilla ja myöhemmässä vaiheessa tutkijan tekemällä analyysilla. Sisäänottokriteerien avulla varmistetaan aineiston luotettavuus ja tarkkuus sekä keskittyminen nimenomaan IFRS 16 -standardin vaikutuksia käsitteleviin tutkimuksiin. Vastaavasti poissulkukriteerien avulla tutkimuksesta rajataan pois julkaisut, jotka eivät tarjoa vertailukelpoista aineistoa taloudellisesta raportoinnista tai joiden lähestymistapa on puhtaan teoreettinen. Tutkimusaineiston muodostuminen, hakutulosten määrällinen kehitys sekä sovelletut kriteerit on esitetty kokonaisuudessaan kuvassa 1.

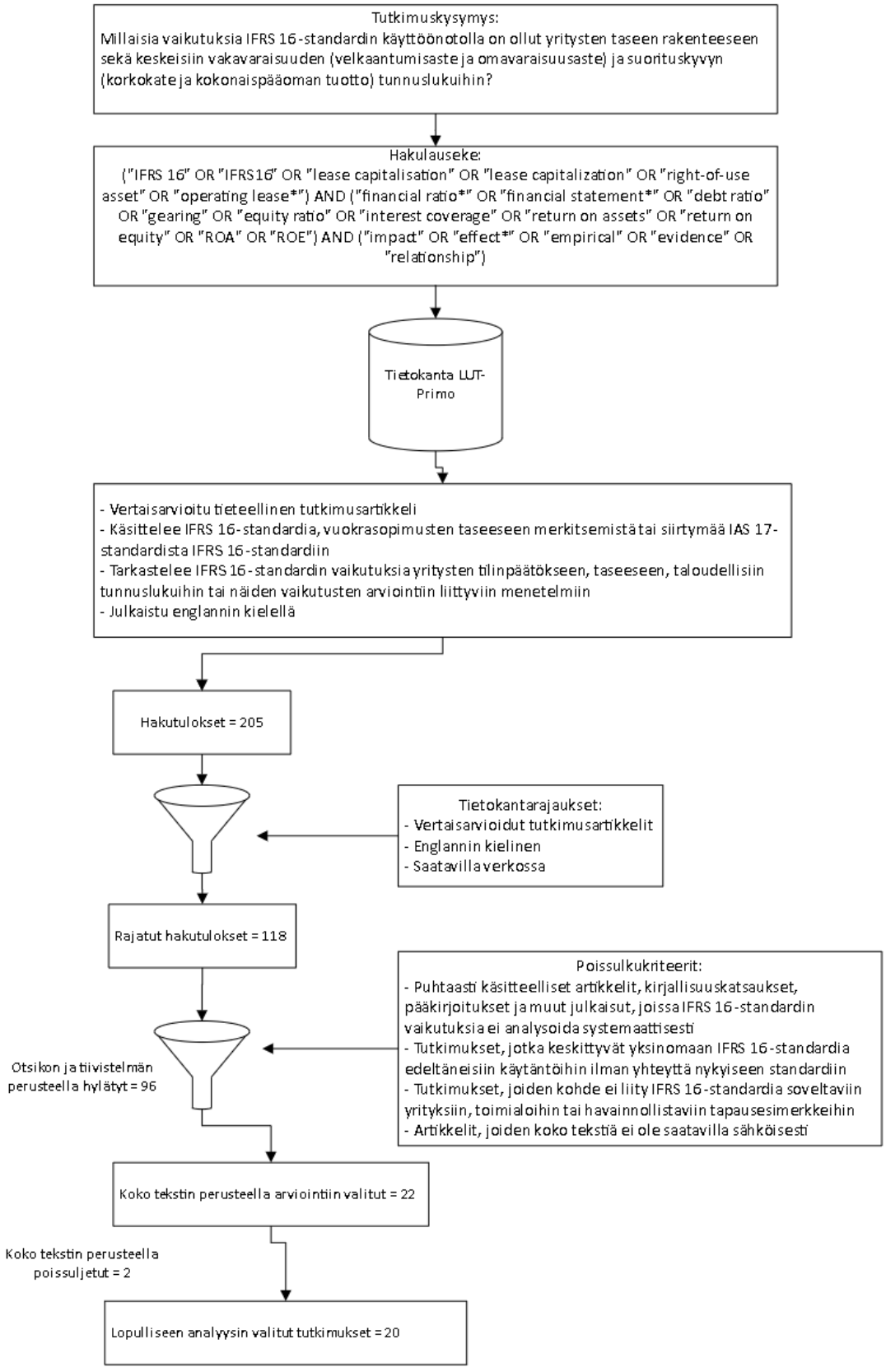

Kuva 1. Tutkimusaineiston valintaprosessi

Lopulliseen analyysiin valittiin 20 vertaisarvioitua tutkimusta, jotka käsittelevät IFRS 16 -standardin vaikutuksia yritysten tilinpäätökseen ja taloudellisiin tunnuslukuihin.

Tutkimukset valittiin niiden relevanssin perusteella siten, että ne tarkastelevat IFRS 16 -standardin vaikutuksia erityisesti taseeseen, velkaantumiseen, kannattavuuteen tai muihin keskeisiin taloudellisiin tunnuslukuihin. Mukaan otettiin sekä empiirisiä ex post -tutkimuksia että metodologisia, ennustavia, simulatiivisia ja tapauskohtaisia tutkimuksia, jotta vaikutuksista saadaan mahdollisimman kattava kuva.

Analyysin valituista tutkimuksista kerättiin systemaattisesti tiedot niiden tekijöistä, julkaisuajankohdasta, tutkimuskohteesta, aineistosta, käytetystä tutkimusmenetelmästä ja tutkimuksen keskeisistä tuloksista. Kerättyjen tietojen perusteella tutkimukset ryhmiteltiin sen mukaan, miten ne tarkastelivat IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutuksia yritysten taseeseen, varoihin, velkoihin ja tutkimuksessa painotettuihin tunnuslukuihin.

Tutkimusaineisto analysoitiin laadullisena synteesinä. Analyysin tavoitteena ei ollut yhdistää tutkimustuloksia tilastollisesti, vaan tunnistaa aiemmissa tutkimuksissa esiin nousseita toistuvia havaintoja, vaikutussuuntia ja tutkimusten välisiä eroja. Huomiota kiinnitettiin erityisesti siihen, miten IFRS 16 -standardin käyttöönotto vaikutti yritysten varojen ja velkojen määrään sekä velkaantumisasteeseen, omavaraisuusasteeseen, korkokatteeseen ja kokonaispääoman tuottoon. Analyysissa huomioitiin lisäksi myös ne tutkimukset, jotka tukivat näiden vaikutusten tulkintaa tarkastelemalla esimerkiksi arvorelevanssia, diskonttokorkojen merkitystä tai standardin vaikutusten mittaamismenetelmiä.

Tämän tutkimuksen luotettavuutta tukee se, että aineisto on rajattu vertaisarvioituihin tieteellisiin artikkeleihin ja tutkimukset on valittu etukäteen määriteltyjen kriteerien perusteella. On kuitenkin hyvä huomioida, että kaikki tähän tutkimukseen valitut tutkimukset eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Tämä johtuu siitä, että tutkimukset perustuvat eri maiden, toimialojen ja ajanjaksojen aineistoihin sekä erilaisiin tutkimusasetelmiin. Osa tutkimuksista tarkastelee IFRS 16 -standardin vaikutuksia toteutuneen yritysaineiston perusteella, kun taas osa tutkimuksista lähestyy aihetta tapaustutkimusten, simulointien tai metodologisten mallien avulla. Tämän vuoksi tutkimustuloksia tarkastellaan tässä työssä kokonaisuutena, jonka avulla voidaan muodostaa yleiskuva IFRS 16 -standardin vaikutuksista, vaikka yksittäisten tutkimusten tulokset eivät ole täysin yhteneväisiä.

Taulukossa 3 esitetään analyysiin sisällytettyjen tutkimusten keskeiset ominaisuudet, kuten tutkimuskohde, käytetty aineisto ja menetelmät sekä tutkimuksen sisältö.

Taulukko 3. Analyysiin valitut tutkimukset (n = 20)

Tutkimus	**Tutkimuksen kohde**	**Tutkimusmenetelmä / aineisto**	**Keskeinen sisältö**	**Peruste valinnalle**
Lau (2023)	IFRS 16:n taloudelliset vaikutukset ja velkaehtojen merkitys	Kvantitatiivinen regressioanalyysi. 580 LSE-yhtiötä, 2011–2018	Tarkastelee velkaantuneisuusasteen vaikutusta leasingin käyttöön.	Analysoi IFRS 16:n vaikutuksia velkaantumiseen
Dayag ym. (2023)	Leasingin aktivoinnin vaikutus tunnuslukuihin	Deskriptiivis-vertaileva tutkimus. Ennen–jälkeen-asetelma PFRS 16:n käyttöönotosta. 38 filippiiniläistä yhtiötä, 2016–2021	Vertaa tunnuslukuja ennen ja jälkeen IFRS 16	Empiirinen tutkimus tunnuslukumuutoksista
Lopes ja Penela (2025)	IFRS 16:n vaikutus tilinpäätökseen	Yhden toimialan ex post -tutkimus todellisella IFRS 16 -käyttöönoton jälkeisellä datalla. 74 eurooppalaista matkailualan yritystä	Tutkii muutoksia varoissa, veloissa ja tunnusluvuissa	Ex post -tutkimus todellisella datalla
Slater ym. (2024)	Leasingstandardien vaikutus lentoyhtiöihin	Kvantitatiivinen vertailututkimus. 23 lentoyhtiötä, 2017–2019	Tutkii likviditeettiä, velkaantumista ja kannattavuutta	Toimialakohtainen IFRS 16 -vaikutusanalyysi
Binfarè ym. (2025)	Yritysten käyttäytyminen leasingvelkojen arvostuksessa	Kvantitatiivinen empiirinen tutkimus yritysten leasingdiskonttokoroista. 3 550 yritystä	Tarkastelee diskonttokorkojen vaikutusta velkaan	Käsittelee leasingin raportointivaikutuksia

Tutkimus	**Tutkimuksen kohde**	**Tutkimusmenetelmä / aineisto**	**Keskeinen sisältö**	**Peruste valinnalle**
Negkakis (2025)	Leasingin vaikutus suorituskykyyn	Paneeliaineistoon perustuva regressiotutkimus. 209 varustamoa	Tutkii ROA:n ja leasingin suhdetta	IFRS 16 vaikutus kannattavuuteen
Tumpach ym. (2021)	IFRS 16 käyttöönoton vaikutusaineisto	Aineistotutkimus, jossa tilinpäätöstiedot kerättiin manuaalisesti Slovakian julkisesta tilinpäätösrekisteristä. 155 IFRS-soveltajaa	Kokoaa dataa tilinpäätösvaikutuksista	Tarjoaa laajan empiirisen aineiston
Kljajić ja Mizdraković (2024)	IFRS 16 vaikutus hotellialalla	Kvantitatiivinen tilinpäätösanalyysi. 64 hotellia	Analysoi tunnuslukujen muutoksia	Toimialakohtainen empiirinen analyysi
Öztürk ja Serçemeli (2016)	IFRS 16 vaikutus lentoyhtiöön	Tapaustutkimus. Aineistona Pegasus Airlinesin vuoden 2015 taloudelliset tiedot.	Tutkii tase- ja tunnuslukumuutoksia	Yksityiskohtainen case-analyysi
Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez (2018)	IFRS 16 vaikutus tunnuslukuihin	Kvantitatiivinen vaikutusarvio. 646 eurooppalaista yhtiötä	Kehittää metodin vaikutusten mittaamiseen	Keskeinen metodologinen tutkimus
Belesis ym. (2021)	IFRS 15 ja IFRS 16 vaikutukset	Hypoteettinen tapaustutkimus merialan yrityksestä. Laaditaan samalle yritykselle tilinpäätökset ennen ja jälkeen IFRS 15:n ja IFRS 16:n käyttöönoton ja verrataan tilinpäätöksiä sekä tunnuslukuja.	Vertaa standardien vaikutuksia	Havainnollistaa IFRS 16 vaikutuksia

Tutkimus	Tutkimuksen kohde	Tutkimusmenetelmä / aineisto	Keskeinen sisältö	Peruste valinnalle
Raita (2021)	IFRS 16 vs IAS 17	Kvantitatiivinen vertailuanalyysi IAS 17:n ja IFRS 16:n välillä. Aineisto 30 autoteollisuuden ja varaosa-alan pörssiyhtiötä useista pörsseistä.	Vertaa standardien vaikutuksia	Teoreettinen ja empiirinen vertailu
Joubert, Garvie ja Parle (2017)	IFRS 16 vaikutus tunnuslukuihin	Pieni yrityskohtainen vaikutusanalyysi. Aineisto: Qantas, Virgin Australia ja Telstra; vuosikertomukset 2015–2016.	Analysoi ROA ja D/E muutoksia	Varhainen IFRS 16 vaikutustutkimus
Białek-Jaworska ym. (2022)	IFRS 16 vaikutus taloudelliseen asemaan	Difference-in-differences-menetelmä. Aineisto: Varsovan pörssin yhtiöiden taloustiedot 2018–2019. 494 yhtiötä	DID-menetelmä tunnuslukuihin	Laaja kvantitatiivinen analyysi
Legenzova ja Žilaitytė (2023)	IFRS 16 vaikutus Baltian yhtiöihin	Sisällönanalyysi ja vertaileva analyysi. Aineisto: Nasdaq OMX Baltic -yhtiöt	Tutkii varoja, velkoja ja ROA:ta	Empiirinen vaikutustutkimus
Giner ja Pardo (2018)	Leasingvelkojen arvorelevanssi	Arvorelevanssitutkimus. Espanjalaiset pörssiyhtiöt.	Tutkii markkinoiden reaktiota	Taloudellisten vaikutusten arviointi
Rompotis ja Balios (2023)	IFRS 16 vaikutus Kreikassa	Ex post -tilinpäätösanalyysi todellisella datalla. Aineisto: 79 kreikkalaisen pörssiyhtiön tilinpäätökset 2018 ja 2019.	Tutkii tilinpäätös- ja tunnuslukumuutoksia	Ex post -analyysi
Giner, Merello ja Pardo (2019)	IFRS 16 simuloidut vaikutukset	Dynaaminen Monte Carlo -simulointi. Aineisto perustuu STOXX All Europe 100 -indeksin yhtiöihin, lopullinen aineisto 72 yhtiötä.	Monte Carlo -simulointi	Ennustava analyysi vaikutuksista

Tutkimus	**Tutkimuksen kohde**	**Tutkimusmenetelmä / aineisto**	**Keskeinen sisältö**	**Peruste valinnalle**
van Wyk ja Enslin (2025)	IFRS 16 vaikutus kaivosyhtiöihin	Kvantitatiivinen tilastollinen vaikutusanalyysi. Aineisto: JSE:ssä listatut eteläafrikkalaiset kaivosyhtiöt.	Tutkii varoja, velkoja ja tunnuslukuja	Toimialakohtainen analyysi
Bohusova ym. (2022)	IFRS 16:n vaikutus vähittäiskauppasektorilla.	Toimialakohtainen tilinpäätösanalyysi. Aineisto: EU:n vähittäiskauppayhtiöiden tilinpäätöstiedot.	Tutkii tase- ja tunnuslukumuutoksia	Leasingintensiivinen toimiala

4 Tutkimustulokset

Edellisessä luvussa esitetty taulukko kuvasi tutkimusaineiston valintaprosessin ja sen, miten tarkasteluun valitut tutkimukset rajautuivat. Tässä luvussa huomio siirtyy valittujen tutkimusten tuloksiin ja niiden sisällölliseen tarkasteluun. Taulukossa 4 on koottu yhteen tutkimukseen sisällytettyjen tutkimusten keskeiset ominaisuudet ja tulokset IFRS 16 -standardin vaikutuksista erityisesti taseen rakenteeseen, vakavaraisuuteen ja suorituskykyä kuvaaviin tunnuslukuihin. Taulukon avulla havainnollistetaan sitä, missä määrin eri tutkimusten havainnot ovat keskenään yhteneviä ja missä kohdin tulokset poikkeavat toisistaan.

Taulukko 4. Tutkimuksissa havaitut IFRS 16 -standardin vaikutukset taseeseen ja tunnuslukuihin

Tutkimus	**Tutkimusaineisto**	**Taseen loppusumman muutos**	**Velkaantumisaste (D/E)**	**Omavaraisuusaste (E/A)**	**Kokonaispääoman tuotto (ROA)**	**Korkokate (TIE)**	**Keskeinen huomio**
Lau (2023)	580 London Stock Exchangen yhtiötä; 2011–2018	–	Velkaantuneisuusaste (gearing, velat/varat) 2019: 0,1709; muutos 2018/2019: 0,0196	–	–	–	Käyttöoikeussopimusten määrä (operating lease intensity) laski ennen IFRS 16:n voimaantuloa, ja korkeammin velkaantuneet yritykset vähensivät sitä enemmän.
Dayag ym. (2023)	38 filippiiniläistä pörssiyhtiötä palvelusektorilta; 2016–2021; 228 firm-year-havaintoa	–	D/E: 1,313 → 1,951 (p = 0,046)	–	–	–	PFRS 16:n käyttöönotolla oli merkitsevä negatiivinen vaikutus ROE:hen, PER:ään ja PBR:ään sekä merkitsevä positiivinen vaikutus D/E:hen ja EPS:ään.

Tutkimus	Tutkimus-aineisto	Taseen loppusumman muutos	Velkaantumisaste (D/E)	Omavaraisuusaste (E/A)	Kokonaispääoman tuotto (ROA)	Korkokate (TIE)	Keskeinen huomio
Lopes ja Penela (2025)	74 julkisesti noteerattua eurooppalaista matkailualan yritystä; 2019	Kokonaisvarat +7,49 %	Velkaantumisaste +6,83 %	Rahoitusautonomia −11,48 %	+31,39 %	−0,30 % (ei merkitsevä)	IFRS 16 vaikutti merkitsevästi useimpiin tase-eriin sekä rakenne- ja likviditeettitunnuslukuihin.
Slater ym. (2024)	23 lentoyhtiötä; 2017–2019; 552 datapistettä	–	Velkaantumista kuvaavissa muuttujissa ei havaittu tilastollisesti merkitsevää muutosta	–	–	–	Leasingstandardien voimaantulo ei ollut yhteydessä tilastollisesti merkitseviin muutoksiin likviditeettiä, velkaantumista, kannattavuutta tai yrityksen arvostusta kuvaavissa muuttujissa.
Binfarè ym. (2025)	3 550 ensimmäistä kertaa ASC 842 -standardia soveltavaa yritystä	–	Noin 20 % yrityksistä aliarvioi vuokrasopimus- ja velkasuhteet 15 prosentilla.	–	–	–	Osa yrityksistä raportoi odotettua korkeampia diskonttokorkoja, mikä pienentää taseeseen kirjattuja leasingvelkoja ja velkaantumissuhteita.
Negkakis (2025)	209 varustamoa; 2 829 yritysvuosihavaintoa 1986–2024	–	–	–	Pääomaleasingin intensiteetti positiivisesti yhteydessä ROA:han	–	Pääomaleasing on yhteydessä parempaan operatiiviseen suorituskykyyn, mutta hyödyt heikkenevät IFRS 16 -raportoinnissa erityisesti korkeamman velkaantumisen yrityksissä.

Tutkimus	Tutkimus-aineisto	Taseen loppusumman muutos	Velkaantumisaste (D/E)	Omavaraisuusaste (E/A)	Kokonaispääoman tuotto (ROA)	Korkokate (TIE)	Keskeinen huomio
Tumpach ym. (2021)	155 slovakialaista IFRS-soveltajaa; 761 tilinpäätöstä vuosilta 2015–2019	Sisältää tietoa IFRS 16:n vaikutuksista taseeseen (varat ja velat)	–	–	–	–	Artikkeli kokoaa aineiston IFRS 16:n ensikäyttöönoton vaikutuksista varoihin, velkoihin ja omaan pääomaan Slovakian IFRS-soveltajilla.
Kljajić ja Mizdraković (2024)	64 serbialaista hotellia; 128 havaintoa; 2020–2021	–	D/E muuttui merkitsevästi ($p = 0{,}034$); velat kasvoivat	–	ROA laski merkitsevästi ($p = 0{,}000$)	–	IFRS 16:n käyttöönotolla oli vaikutus hotellien taloudelliseen suorituskykyyn ja keskeisiin tilinpäätöseriin.
Öztürk ja Sercemeli (2016)	Turkissa toimiva Pegasus Airline Company	Varat kasvoivat merkittävästi	Velat kasvoivat merkittävästi	–	Laskee merkittävästi	–	Operatiivisten vuokrasopimusten taseeseen tuominen kasvattaa merkittävästi varoja ja velkoja; samalla ROA heikkenee.
Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez (2018)	646 eurooppalaista listayhtiötä	Kokonaisvarat +9,96 %	D/A +9,28 %; D/E +32,1 %	–	+3,07 %	−13,6 %	IFRS 16 vaikuttaa merkitsevästi erityisesti tase- ja velkaantumistunnuslukuihin; eniten vähittäiskaupassa, hotelleissa ja kuljetuksessa.

Tutkimus	Tutkimus-aineisto	Taseen loppusumman muutos	Velkaantumisaste (D/E)	Omavaraisuusaste (E/A)	Kokonaispääoman tuotto (ROA)	Korkokate (TIE)	Keskeinen huomio
Belesis ym. (2021)	Hypoteettinen merialan yritys	Erittäin suuri kasvu taseessa	Vahva kasvu velkaantumissuhteissa	–	–	–	IFRS 15:n vaikutus on melko rajallinen, mutta IFRS 16:n vaikutus on selvästi voimakkaampi.
Raita (2021)	30 auto- ja varaosa-alan listayhtiötä neljästä pörssistä	–	–	–	–	–	Tutkimus raportoi, että nettotilanne (net situation) heikkenee IFRS 16:n soveltamisen jälkeen.
Joubert, Garvie ja Parle (2017)	3 Australian pörssiin listattua yhtiötä; 2015–2016	Taseen loppusumman muutos: Qantas +15,9 % (2015) ja +17,2 % (2016); Virgin +63,3 % (2015) ja +57,2 % (2016); Telstra +1,4 % (2015) ja +1,5 % (2016)	Velkaantumisaste: D/E: Qantas +19,8 % (2015) ja +17,6 % (2016); Virgin +79,9 % (2015) ja +67,3 % (2016); Telstra +4,0 % (2015) ja +4,1 % (2016)	–	ROA: Qantas −13,9 % (2015) ja −14,2 % (2016); Virgin −39,4 % (2015) ja −37,6 % (2016); Telstra −4,0 % (2015) ja −1,5 % (2016)	–	Vaikutus oli olennainen Qantasille ja Virginille mutta ei Telstralle; Altman Z -luokka ei muuttunut yhdelläkään yhtiöllä.
Białek-Jaworska, Dobroszek ja Szatkowska (2022)	494 WSE-listattua yhtiötä; 2018–2019; 308 IFRS-soveltajaa ja 186 puolalaisen kirjanpitolain soveltajaa	–	D/E ja D/A kasvoivat merkitsevästi	–	ROA heikkeni	–	Vaikutus oli voimakkain velkaantumisessa; merkittävä velkaantumissuhteen kasvu havaittiin erityisesti kaupan ja palvelujen sektoreilla.

Tutkimus	Tutkimus-aineisto	Taseen lop-pusumman muutos	Velkaantu-misaste (D/E)	Omavarai-suusaste (E/A)	Kokonais-pääoman tuotto (ROA)	Korkokate (TIE)	Keskeinen huomio
Legenzova ja Žilaitytė (2023)	64 Nasdaq OMX Baltic -listattua yhtiötä; 50 vaikutuksen saanutta yhtiötä analysoitiin tarkemmin	Kokonais-varat +8,68 %	D/E +28,63 %	–	−8,33 %	–	Eniten vaikutuksia havaittiin viestintäpalveluissa ja perusmateriaaleissa.
Giner ja Pardo (2018)	Espanjalaisten pörssiyhtiöiden liitetiedoista kerätty tieto käyttöoikeussopimuksista (operating leases)	–	–	–	–	–	Sijoittajat arvottavat vähittäiskaupan aloilla taseeseen kirjatut velat ja liitetiedoista johdetut käyttöoikeussopimusvelat samalla tavalla; muutos ei heidän näkemyksensä mukaan aiheuta suurta vaikutusta pörssiin.
Rompotis ja Balios (2023)	79 kreikkalaista pörssiyhtiötä; 2018–2019	Kokonais-varat ja leasingvelat kasvoivat	Velkaantu-missuhteessa havaittiin vaikutuksia	–	ROA:ssa havaittiin vaikutuksia	Korkokatteessa havaittiin vaikutuksia	IFRS 16 vaikutti useisiin keskeisiin tunnuslukuihin, kuten EBITDA:an, ROE:hen, ROA:han, ROCE:en, current ratioon, velkaantumissuhteeseen ja korkokateeseen.

Tutkimus	Tutkimus-aineisto	Taseen loppusumman muutos	Velkaantumisaste (D/E)	Omavaraisuusaste (E/A)	Kokonaispääoman tuotto (ROA)	Korkokate (TIE)	Keskeinen huomio
Giner, Merello ja Pardo (2019)	STOXX All Europe 100 -indeksiin perustuva aineisto; 72 eurooppalaista yritystä, 357 havaintoa, 2011–2015	–	Velkaantumissuhde +4,1 % (2019)	–	ROA −6,2 % (2019)	–	Vuonna 2019 velkojen maturiteetti −5,3 %, maksuvalmius −12,3 % ja oman pääoman tuotto (ROE) +4,1 %; vaikutus tasoittuu, jos vuokrasopimusten kestoa lyhennetään.
van Wyk ja Enslin (2025)	27 Johannesburgin pörssin (JSE) kaivosyhtiötä	Kokonaisvarat +0,87 %	D/E +1,51 % ja D/A +0,41 % (molemmat merkitseviä)	–	ROA +0,1 % (ei merkitsevä)	–	IFRS 16 lisäsi varoja ja velkoja, mutta yrityskoko ei selittänyt vaikutusten eroja.
Bohusova, Svoboda ja Veverkova (2022)	20 suurta eurooppalaista vähittäiskaupan yritystä; vuosien 2010–2016 tilinpäätökset.	Kokonaisvarat +37 %; taseen loppusumma noin +38 %	D/E +65,77 %; D/A +13,7 %	–	ROA heikkeni; vähittäiskaupan yrityksissä −23,97 %	–	Velat +55 %, oma pääoma −4,5 %, poistot +27,4 % ja korkokustannukset +16,4 %

Taulukon pohjalta voidaan todeta, että IFRS 16:n vaikutukset kohdistuivat suurimmilta osin taseeseen ja velkaantumista kuvaaviin tunnuslukuihin. Useissa tutkimuksissa raportoitiin varojen ja velkojen kasvua, sekä myös velkaantumisen lisääntymistä. Kokonaispääoman tuoton (ROA) osalta tulokset olivat useimmiten negatiivisia, vaikkakin yksittäisissä tutkimuksissa havaittiin myös poikkeavia tuloksia. Omavaraisuusastetta ja korkokatetta raportoitiin selvästi harvemmin kuin tase- ja velkaantumismuutoksia. Yhteenvetona voidaan todeta, että tarkastelu osoittaa IFRS 16 -standardin käyttöönoton muuttaneen erityisesti vuokrausintensiivisten toimialojen yritysten tilinpäätösrakennetta ja keskeisiä taloudellisia tunnuslukuja.

4.1 Tulosten analyysi

Tähän tutkimukseen valittujen tutkimusten perusteella voidaan todeta, että IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutukset kohdistuivat ennen kaikkea yritysten taseen rakenteeseen sekä rahoitusrakennetta ja velkaantuneisuutta kuvaaviin tunnuslukuihin. Suorituskykyä kuvaavien mittareiden, kuten kokonaispääoman tuoton (ROA) osalta tulokset olivat hajanaisempia. Korkokatetta käsiteltiin vain muutamissa tutkimuksissa, ja sen osalta tutkimusnäyttö jäi selvästi rajallisemmaksi kuin taseen, velkaantumisasteen ja ROA:n osalta. Kaiken kaikkiaan tutkimusnäyttö kuitenkin tukee sitä johtopäätöstä, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto on siirtänyt aiemmin taseen ulkopuolella olleita vuokrasopimuksia näkyvästi taseeseen, mikä on kasvattanut sekä varoja että velkoja ja samalla muuttanut yritysten raportoimaa rahoitusrakennetta. (Lopes ja Penela, 2025; Legenzova ja Žilaitytė, 2023; van Wyk ja Enslin, 2025).

Tutkimusten perusteella taseen rakenteen muutoksen osalta on nähtävissä selvästi, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto kasvattaa tavallisesti sekä varoja että velkoja. Esimerkiksi Lopes ja Penela (2025) raportoivat tutkiessaan eurooppalaisista matkailualan yrityksistä varojen kasvaneen keskimäärin 7,49 % ja velkaantuneisuuden 6,83 %. Legenzova ja Žilaitytė (2023) havaitsivat omassa tutkimuksessaan Baltian pörssiyhtiöissä kokonaisvarojen kasvaneen 8,68 % ja kokonaisvelkojen 13,03 %. Öztürk ja Serçemeli (2016) puolestaan osoittavat lentoyhtiötä koskevassa tapaustutkimuksessaan, että varat ja velat kasvoivat merkittävästi IFRS 16:n seurauksena. Samoin van Wyk ja Enslin (2025) havaitsevat eteläafrikkalaisia kaivosyhtiöitä tutkiessaan varojen kasvaneen 0,87 %, ja Bohusova, Svoboda ja Veverkova (2022) raportoivat vähittäis- ja tukkukaupassa kokonaisvarojen kasvaneen keskimäärin 37 % ja velkojen 55 %. Näin ollen IFRS 16:n keskeisin tilinpäätösvaikutus näyttäisi olevan taseen laajeneminen, vaikka vaikutuksen voimakkuus vaihtelee huomattavasti toimialan ja leasingintensiivisyyden mukaan (Öztürk ja Serçemeli, 2016; Bohusova ym. 2022).

Kun tarkastellaan vakavaraisuuden näkökulmasta tutkimuksia, niin sieltä vahvin ja johdonmukaisin havainto liittyy velkaantumisasteen kasvamiseen. Esimerkiksi Dayag, Latosa ja Dimatulac (2023) havaitsivat filippiiniläisissä palvelusektorin pörssiyhtiöissä velkaantumisasteen (D/E) nousseen 1,313:sta 1,951:een. Białek-Jaworska, Dobroszek ja Szatkowska (2022) puolestaan raportoivat tutkimuksessaan velkaantumisasteen sekä velkojen ja kokonaisvarojen välisen suhteen kasvaneen merkitsevästi.

Legenzova ja Žilaitytė (2023) havaitsivat Baltian yhtiöissä velkaantumisasteen (D/E) kasvaneen 28,63 %. Samansuuntaisesti van Wyk ja Enslin (2025) osoittavat, että sekä velkaantumisaste (D/E) että velkasuhde kokonaisvaroihin kasvoivat merkitsevästi, ja Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez (2018) raportoivat eurooppalaisessa aineistossa velkasuhteen kokonaisvaroihin kasvaneen 9,28 % ja velkaantumisasteen 32,1 %. Kljajić ja Mizdraković (2024) havaitsivat hotellialalla velkaantumisasteen muuttuneen merkitsevästi. Näiden tutkimusten pohjalta voidaan todeta, että tutkimusnäyttö tukee vahvasti johtopäätöstä siitä, että IFRS 16 heikentää useimmissa tapauksissa yritysten raportoituja vakavaraisuusasemia velkaantumista kuvaavilla mittareilla arvioituna (Dayag ym. 2023; Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018; van Wyk ja Enslin, 2025).

Tutkimuksen tulos velkaantumisen kasvun osalta ei kuitenkaan ole täysin poikkeukseton, sillä Slater ym. (2024) eivät omassa tutkimuksessaan havainneet yhdysvaltalaisten ja eurooppalaisten lentoyhtiöiden osalta tilastollisesti merkitsevää muutosta velkaantumista kuvaavissa muuttujissa. Lau (2023) puolestaan tarkastelee IFRS 16 -standardin vaikutusta käyttäytymisen näkökulmasta ja osoittaa, että vuokrasopimusvaltaisuus laski ennen standardin voimaantuloa ja että korkeammin velkaantuneet yritykset vähensivät operatiivisten vuokrasopimusten osuutta enemmän. Tämä tulos viittaa siihen, että IFRS 16:n vaikutukset eivät rajoittuneet pelkästään raportoituihin tunnuslukuihin, vaan ne saattoivat vaikuttaa myös yritysten rahoitus- ja sopimuskäyttäytymiseen jo ennen käyttöönottoa (Lau, 2023; Slater ym. 2024).

Omavaraisuuden muutosten osalta tutkimuksissa saatu näyttö on huomattavasti vähäisempää kuin velkaantumisasteen kohdalla. Suoraa näyttöä omavaraisuuden muutoksista raportoivat tutkimuksessaan Lopes ja Penela (2025), joiden aineistossa omavaraisuusaste heikkeni 11,48 %. Bohušová, Svoboda ja Veverková (2022) puolestaan raportoivat tutkimuksessaan oman pääoman vähentyneen 4,5 %, samalla kun velat kasvoivat 55 %. Näiden tulosten perusteella IFRS 16 -standardin käyttöönotto näyttää heikentävän omavaraisuutta tai ainakin lisäävän painetta siihen, mutta omavaraisuusasteen osalta johtopäätös on tehtävä varovaisemmin kuin velkaantumisasteen kohdalla, koska tätä muuttujaa raportoidaan suoraan vain harvoissa tutkimuksissa. (Lopes ja Penela, 2025; Bohušová ym. 2022).

Suorituskykyä mittaavien mittareiden osalta kokonaispääoman tuottoaste (ROA) on kaikista useimmin raportoitu muuttuja, mutta sen osalta tulokset eivät ole täysin yhteneviä. Useissa tutkimuksissa todetaan kokonaispääoman tuottoasteen heikentyneen IFRS 16 -standardin

käyttöönoton jälkeen. Esimerkiksi Öztürk ja Serçemeli (2016) raportoivat tutkimuksessaan kokonaispääoman tuottoasteen laskevan merkittävästi. Kljajić ja Mizdraković (2024) havaitsivat tutkimuksessaan hotellialan osalta kokonaispääoman tuottoasteen laskeneen tilastollisesti merkitsevästi. Legenzova ja Žilaitytė (2023) raportoivat Baltian yhtiöiden osalta kokonaispääoman tuottoasteen laskeneen 8,33 %. Bohušová, Svoboda ja Veverková (2022) havaitsivat vähittäis- ja tukkukaupan yrityksiä käsittelevässä tutkimuksessaan, että kokonaispääoman tuottoaste (ROA) heikkeni, esimerkiksi vähittäiskaupan osalta lasku oli 23,97 %. Vastaavasti Giner, Merello ja Pardo (2019) osoittivat simulaatiotutkimuksessaan, että kokonaispääoman tuottoaste laski 6,2 % vuonna 2019. Nämä havainnot ovat johdonmukaisia sen kanssa, että käyttöoikeusomaisuuserien kirjaaminen kasvattaa varojen määrää ja voi siten heikentää kokonaispääoman tuottoa, ellei tulostaso kasva vastaavasti (Öztürk ja Serçemeli, 2016; Giner ym. 2019).

Kokonaispääoman tuoton osalta on myös olemassa poikkeavia tutkimustuloksia, esimerkiksi Lopes ja Penela (2025) raportoivat matkailualan yrityksissä kokonaispääoman tuoton kasvaneen 31,39 %, ja Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez (2018) arvioivat eurooppalaisessa aineistossa kokonaispääoman tuoton kasvavan 3,07 %.

Negkakis (2025) sen sijaan tarkastelee omassa tutkimuksessaan IFRS 16 -standardin käyttöönottoa vertailemalla tilannetta ennen ja jälkeen uudistuksen. Tutkimuksessaan hän osoittaa, että rahoitusleasingin intensiteetti on positiivisesti yhteydessä kokonaispääoman tuottoasteeseen. IFRS 16 -raportoinnissa nämä hyödyt kuitenkin heikkenevät yrityksillä, joiden velkaantumisaste on korkea. Tämän perusteella voidaan todeta, että IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus kokonaispääoman tuottoon ei ole yksiselitteinen, sillä useissa tutkimuksissa vaikutus oli negatiivinen, mutta tietyillä toimialoilla havaittiin myös positiivisia tuloksia. Tämän pohjalta voidaan muodostaa perusteltu johtopäätös siitä, että IFRS 16 vaikuttaa kokonaispääoman tuottoasteeseen merkittävästi, mutta vaikutuksen suunta vaihtelee eri tutkimusten välillä (Lopes ja Penela, 2025; Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018; Negkakis, 2025).

Korkokatteen osalta saatu tutkimusnäyttö oli kaikista vähäisintä ja samalla myös hajanaisinta. Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez (2018) arvioivat tutkimuksessaan korkokatteen heikkenevän 13,6 %, mikä tukee oletusta siitä, että korkokulujen kasvu heikentää korkokulujen katetta. Lopes ja Penela (2025) eivät sen sijaan havainneet omassa tutkimuksessaan tilastollisesti merkitsevää muutosta korkokatteessa, vaikkakin tunnusluku laski keskimäärin

0,30 %. Rompotis ja Balios (2023) puolestaan raportoivat tutkimuksessaan, että korkokate näyttää muuttuneen IFRS 16 -standardin vaikutuksesta osana laajempaa tunnuslukujoukkoa. Tätä tunnuslukua on tutkittu vasta vähän, ja tulokset ovat osittain ristiriitaisia. Siksi sen kohdalla johtopäätöksiä tehtäessä on oltava varovaisempi kuin muiden muuttujien osalta. (Morales-Díaz ja Zamora-Ramírez, 2018; Lopes ja Penela, 2025; Rompotis ja Balios, 2023).

Yhteenvetona analyysin osalta voidaan todeta, että IFRS 16 -standardin käyttöönotolla on vaikutusta yritysten taseen rakenteeseen. Standardin käyttöönotto kasvattaa tyypillisesti sekä varoja että velkoja ja tekee leasingriippuvuuden näkyvämmäksi taseessa.

Tämän seurauksena velkaantumisaste useimmiten kasvaa ja omavaraisuusaste voi heikentyä. Suorituskyvyn osalta kokonaispääoman tuottoaste muuttuu usein, mutta vaikutuksen suunta vaihtelee tutkimuksesta toiseen, kun taas korkokulujen katteen osalta näyttö on rajallisempaa ja epäyhtenäisempää. Näin ollen tutkimuskysymykseen voidaan vastata, että IFRS 16 on vaikuttanut johdonmukaisimmin yritysten taseen rakenteeseen ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin. Sen sijaan vaikutukset suorituskykymittareihin ovat selvästi tapauskohtaisempia sekä toimiala- ja tutkimusasetelmariippuvaisia.

5 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tässä tutkielmassa tavoitteena oli selvittää, miten IFRS 16 -standardin käyttöönotto on vaikuttanut yritysten tilinpäätöksiin ja keskeisiin taloudellisiin tunnuslukuihin. Tutkimus toteutettiin systemaattisena kirjallisuuskatsauksena, jolloin analyysi perustui aiempien tutkimusten havaintoihin ja johtopäätöksiin yritysten alkuperäisten tilinpäätöstietojen sijaan. Tutkimuskysymyksenä oli, millaisia vaikutuksia IFRS 16 -standardin käyttöönotolla on ollut yritysten taseen rakenteeseen sekä keskeisiin vakavaraisuuden ja suorituskyvyn tunnuslukuihin.

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutukset kohdistuvat ennen kaikkea yritysten taseen rakenteeseen sekä rahoitusrakennetta ja velkaantuneisuutta kuvaaviin tunnuslukuihin. Tutkimuksissa raportoitiin useissa tapauksissa varojen ja velkojen kasvua, mikä on johdonmukainen seuraus siitä, että aiemmin taseen ulkopuolella olleet vuokrasopimukset kirjataan IFRS 16 -standardin mukaisesti taseeseen käyttöoikeusomaisuuseriksi ja vuokrasopimusveloiksi. Näin ollen standardin käyttöönotto on muuttanut yritysten raportoitua taloudellista asemaa erityisesti tekemällä vuokrasopimusjärjestelyihin liittyvät velvoitteet aiempaa näkyvämmiksi. Samalla kirjanpitokäsittelyn muutos on heikentänyt sellaisten tunnuslukujen ajallista vertailtavuutta, jotka perustuvat erilaiseen käsittelyyn ennen ja jälkeen standardin käyttöönoton.

Suorituskykyä kuvaavien tunnuslukujen osalta tulokset olivat hajanaisempia. Kokonaispääoman tuoton osalta useissa tutkimuksissa havaittiin negatiivisia vaikutuksia, mutta yksittäisissä tutkimuksissa esiintyi myös poikkeavia tuloksia. Tämän perusteella voidaan todeta, että IFRS 16 -standardin vaikutus kokonaispääoman tuottoon ei ole yhtä yksiselitteinen kuin sen vaikutus taseeseen tai velkaantumisasteeseen. Korkokatteen osalta tutkimusnäyttö jäi rajallisemmaksi, sillä aineistossa vain harvat tutkimukset käsittelivät sitä suoraan. Tämän takia suorituskykymittareiden muutosten osalta ei voi vetää yhtä vahvaa johtopäätöstä, kuin mitä vakavaraisuustunnuslukujen osalta voi.

Tutkimuksen perusteella voidaan lisäksi todeta, että IFRS 16 -standardin vaikutukset korostuivat erityisesti vuokrausintensiivisillä toimialoilla. Tämä on loogista, koska juuri tällaisilla toimialoilla yritysten liiketoiminta perustuu useammin laajoihin

vuokrasopimusjärjestelyihin, jolloin myös taseeseen kirjattavien käyttöoikeusomaisuuserien ja vuokrasopimusvelkojen määrä on suurempi. Tämän seurauksena standardin käyttöönotto ei vaikuta kaikkiin yrityksiin samalla tavalla, vaan vaikutusten voimakkuus riippuu olennaisesti yrityksen toimialasta ja vuokrasopimusten merkityksestä sen liiketoiminnassa. Tämä on tutkimuksen kannalta olennainen havainto, sillä se osoittaa, ettei IFRS 16 -standardin vaikutuksia voida arvioida uskottavasti erillään yritysten toimintaympäristöstä ja toimialarakenteesta.

Kokonaisuutena tutkimus osoittaa, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto on lisännyt tilinpäätösraportoinnin läpinäkyvyyttä tuomalla aiemmin taseen ulkopuolella olleet vuokrasopimukset näkyvästi osaksi yritysten raportoitua taloudellista asemaa. Samalla se on muuttanut keskeisiä taloudellisia tunnuslukuja erityisesti vakavaraisuuden osalta. Näin ollen standardin vaikutuksia ei tule tulkita pelkästään yrityksen taloudellisen aseman todellisina muutoksina. Kyse on ennemminkin kirjanpidollisen esittämistavan muutoksesta, joka vaikuttaa siihen, miten tilinpäätöksen käyttäjät tulkitsevat yrityksen rahoitusrakennetta ja taloudellista suorituskykyä. Tämä vahvistaa oletusta siitä, että IFRS 16 -standardin merkitys on erityisen suuri silloin, kun arvioidaan yritysten vakavaraisuutta, velkarakennetta ja tilinpäätösinformaation läpinäkyvyyttä sijoittajien ja rahoittajien näkökulmasta.

Tutkimuksen rajoitteena on, että se perustuu aiempaan tutkimuskirjallisuuteen eikä omaan empiiriseen aineistoon. Lisäksi tarkastelu rajattiin neljään keskeiseen tunnuslukuun, mikä tarkoittaa, että kaikki IFRS 16 -standardin mahdolliset vaikutukset eivät tule tämän tutkimuksen rajoissa esille. Aineistosta voidaan myös havaita, että kaikkia tässä tutkimuksessa tarkasteltuja tunnuslukuja ei ollut käsitelty aiemmissa tutkimuksissa yhtä laajasti. Erityisesti omavaraisuusasteen ja korkokatteen osalta tutkimusnäyttöä oli selvästi vähemmän kuin taseen rakenteen, velkaantumisen ja kokonaispääoman tuoton osalta. Tämän vuoksi jatkotutkimus on perusteltua suunnata tutkimusasetelmiin, joissa analysoidaan yhdenmukaisesti harvemmin raportoituja tunnuslukuja sekä eri toimialojen välisiä eroja. On kuitenkin hyvä huomioida, että aiemmat tutkimukset perustuvat osin eri maihin, erilaisiin aineistoihin ja tutkimusasetelmiin, minkä vuoksi niiden tulokset eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Tämä rajoittaa mahdollisuutta tehdä niiden pohjalta täysin yhdenmukaisia ja yleistettäviä johtopäätöksiä kaikista IFRS 16 -standardin vaikutuksista.

Johtopäätöksenä voidaan lopuksi todeta, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto on muuttanut yritysten tilinpäätösrakennetta olennaisesti. Selkeimmät vaikutukset näkyvät taseessa sekä

velkaantumista ja vakavaraisuutta kuvaavissa tunnusluvuissa, kun taas suorituskykyä kuvaavien tunnuslukujen osalta tulokset eivät olleet yhtenäisiä.

Tämän työn perusteella IFRS 16:n keskeinen merkitys on siinä, että se tekee leasingrahoituksen aiempaa näkyvämmäksi yritysten taloudellisessa raportoinnissa ja siten parantaa tilinpäätösinformaation läpinäkyvyyttä. Tutkimuskysymykseen voidaan vastata, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto on vaikuttanut johdonmukaisimmin yritysten raportoituihin varoihin, velkoihin ja vakavaraisuustunnuslukuihin, kun taas vaikutukset suorituskykyä kuvaaviin tunnuslukuihin ovat jääneet selvästi tulkinnanvaraisemmiksi ja tutkimusasetelmasta riippuvaisemmiksi.

Standardimuutoksen myötä yhtiön todelliset varat ja velat näkyvät aiempaa selkeämmin tilinpäätöksessä. Tämä havainto tukee myös tutkimuksen teoreettista viitekehystä, jonka mukaan IFRS 16 -standardin merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat ennen kaikkea raportoituihin varoihin ja velkoihin sekä niihin pohjautuviin tunnuslukuihin.

Velkaantumisasteen osalta tutkimusten tulokset osoittivat melko johdonmukaisesti, että IFRS 16 -standardin käyttöönotto on kasvattanut yritysten raportoimaa velkaantuneisuutta. Tämä havainto on linjassa myös työn teoreettisen tarkastelun kanssa, jonka mukaan vuokrasopimusvelkojen kirjaaminen taseeseen kasvattaa raportoitua vierasta pääomaa ja siten heikentää vakavaraisuutta kuvaavia tunnuslukuja. Omavaraisuusasteen osalta tuloksia raportoitiin aineistossa selvästi vähemmän, mutta käytettävissä olevien havaintojen perusteella vaikutus oli samansuuntainen: kun taseen loppusumma ja velat kasvavat, omavaraisuusaste heikkenee. Näin ollen voidaan todeta, että IFRS 16 -standardin vaikutukset näkyvät kaikkein selvimmin juuri sellaisissa tunnusluvuissa, jotka perustuvat taseen varojen, velkojen ja oman pääoman suhteisiin.

Lähteet

American Institute of Accountants (1949) Disclosure of long-term leases in financial statements of lessees. Accounting Research Bulletin, no. 38. New York: American Institute of Accountants. Saatavilla: https://egrove.olemiss.edu/dl_aia/330 [Luettu: 8.2.2026].

Belesis, N., Sorros, J., Karagiorgos, A. ja Kousounadis, P. (2021) Cumulative effect of IFRS 15 and IFRS 16 on maritime company financial statements: A hypothetical case, SN Business & Economics, 1(3), art. 51. Saatavilla: https://doi.org/10.1007/s43546-021-00043-y.

Białek-Jaworska, A., Dobroszek, J. ja Szatkowska, P. (2022) Does the IFRS 16 affect the key ratios of listed companies? Evidence from Poland, International Journal of Management and Economics, 58(3), pp. 299–315. Saatavilla: https://doi.org/10.2478/ijme-2022-0016.

Binfarè, M., Connolly, R.A., Grigoris, F. ja Liu, C.H. (2025) A new lease on firm behavior, Journal of Corporate Finance, 94, art. 102793. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2025.102793

Bohusova, H., Svoboda, P. ja Veverkova, A. (2022) Impact of new lease reporting on retailing and wholesale companies, Montenegrin Journal of Economics, 18(3), pp. 89–98. Saatavilla: https://doi.org/10.14254/1800-5845/2022.18-3.7.

Dahlquist, J. ja Knight, R. (2022) Principles of Finance. Houston, Texas: OpenStax. Saatavilla: https://openstax.org/books/principles-finance/pages/6-4-solvency-ratios [Luettu: 10.3.2026].

Dayag, A.J., Latosa, J. ja Dimatulac, O. (2023) PFRS 16 compliance: How operating lease capitalization affects financial ratios of selected Philippine public companies, International Journal of Finance & Banking Studies, 12(1), pp. 74–84. Saatavilla: https://doi.org/10.20525/ijfbs.v12i1.2634.

European Central Bank (2017) Decomposition techniques for European non-financial listed groups (ECB Statistics Paper No. 21). Frankfurt am Main: European Central Bank. Saatavilla: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpsps/ecb.sps.21.en.pdf [Luettu: 29.3.2026].

Fahrul, P., Sriawan, R., Prabowo, H. ja Buyung, S. (2019) Effect of Equity to Assets Ratio (EAR), Size, and Loan to Assets Ratio (LAR) on Bank Performance, IOSR Journal of Business and Management, 21(6), pp. 7–12.

Fülbier, R.U., Silva, J.L. ja Pferdehirt, M.H. (2008) Impact of Lease Capitalization on Financial Ratios of Listed German Companies, Schmalenbach Business Review, 60(2), pp. 122–144. Saatavilla: https://www.sbr-online.de/pdfarchive/einzelne_pdf/sbr_2008_april-122-144.pdf [Luettu: 23.3.2026]

Giner, B. ja Pardo, F. (2018) The Value Relevance of Operating Lease Liabilities: Economic Effects of IFRS 16, Australian Accounting Review, 28(4), pp. 496–511. Saatavilla: https://doi.org/10.1111/auar.12233.

Giner, B., Merello, P. ja Pardo, F. (2019) Assessing the impact of operating lease capitalization with dynamic Monte Carlo simulation, Journal of Business Research, 101, pp. 836–845. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.11.049.

IFRS Foundation (2024) IFRS 16 Leases. Saatavilla: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-16-leases/ [Luettu: 10.3.2026].

Joubert, M., Garvie, L. ja Parle, G. (2017) Implications of the New Accounting Standard for Leases AASB 16 (IFRS 16) with the Inclusion of Operating Leases in the Balance Sheet, Journal of New Business Ideas & Trends, 15(2), pp. 1–11. Saatavilla: https://lut.primo.exlibrisgroup.com/permalink/358FIN_LUT/13dcq2m/cdi_gale_onefile-misc_PPBE_A568570483 [Luettu: 29.3.2026].

Kljajić, M. ja Mizdraković, V. (2024) Investigating the impact of IFRS 16 adoption in the Serbian hotel industry, European Journal of Applied Economics, 21(1), pp. 1–17. Saatavilla: https://doi.org/10.5937/EJAE21-49180.

Komission asetus (EU) 2017/1986 (2017) Komission asetus (EU) 2017/1986, annettu 31 päivänä lokakuuta 2017, kansainvälisen tilinpäätösstandardin 16 (Leases) osalta annetun asetuksen (EY) N:o 1126/2008 muuttamisesta. Euroopan unionin virallinen lehti, L 291/1. Saatavilla: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1986jafrom=EN [Luettu: 11.3.2026].

Lau, C.K. (2023) The economic consequences of IFRS 16 adoption: The role of gearing restriction in debt covenants, Journal of Applied Accounting Research, 24(3), pp. 464–482. Saatavilla: https://doi.org/10.1108/JAAR-08-2021-0208.

Legenzova, R. ja Žilaitytė, L. (2023) Does Transition to IFRS 16 Affect Companies Financial Performance: The Case of Baltic Listed Companies, Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai, 89, pp. 67–86. Saatavilla: https://doi.org/10.2478/mosr-2023-0005.

Lopes, A.I. ja Penela, D. (2025) The impact of IFRS 16 on lessees financial information: A single-industry study, Advances in Accounting, 68, art. 100803. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.adiac.2024100803.

Merrill, T. (2020) The Economics of Leasing, Journal of Legal Analysis, 12, pp. 221–272. Saatavilla: https://doi.org/10.1093/jla/laaa003.

Morales Díaz, J., Villacorta Hernández, M.A. ja Voicila, F.I. (2019) Lease accounting: An inquiry into the origins of the capitalization model, De Computis - Revista Española de Historia de la Contabilidad, 16(2), pp. 160–187. Saatavilla: https://doi.org/10.26784/issn.1886-1881.v16i2.357.

Morales-Díaz, J. ja Zamora-Ramírez, C. (2018) The Impact of IFRS 16 on Key Financial Ratios: A New Methodological Approach, Accounting in Europe, 15(1), pp. 105–133. Saatavilla: https://doi.org/10.1080/17449480.20181433307.

Negkakis, I.C. (2025) How Capital Leases Affect Firm Performance: An Analysis in the Shipping Industry, Journal of Risk and Financial Management, 18(7), art. 371. Saatavilla: https://doi.org/10.3390/jrfm18070371.

Raita, G. (2021) IAS 17 vs. IFRS 16 – leasing contract and its consequences on the financial statements, International Journal of Critical Accounting, 12(6), pp. 465–476. Saatavilla: https://doi.org/10.1504/IJCA.2021122957.

Rompotis, G. ja Balios, D. (2023) The Impact of IFRS 16 on the Financials of the Greek Listed Companies, Accounting and Management Information Systems, 22(3), pp. 375–407. Saatavilla: https://doi.org/10.24818/jamis.202303001.

Segal, M. ja Naik, G. (2019) The expected impact of the implementation of International Financial Reporting Standard (IFRS) 16 – Leases, Journal of Economic and Financial Sciences, 12(1), art. a207. Saatavilla: https://doi.org/10.4102/jef.v12i1.207.

Slater, P.J., Greenfield, A., Godfrey, E. ja Policastro, F. (2024) Losing altitude: The impact of new leasing standards on the liquidity, leverage, profitability and valuation of U.S. and European airlines, Journal of Air Transport Management, 117, art. 102594. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.jairtraman.2024102594.

Statistics Canada. (2024, June 20). Description of assets, liabilities, equity, and financial ratios. Statistics Canada. Saatavilla: https://www.statcan.gc.ca/en/statistical-programs/document/5029_D1_V1 [Luettu: 29.3.2026].

Tan, K. ja Wong, M. (2026) The economic and regulatory consequences of IFRS 16 adoption on firm investment efficiency: Evidence from ASEAN-5 countries, Risk Governance and Control: Financial Markets and Institutions, 16, p. 20. Saatavilla: https://doi.org/10.22495/rgcv16i1p2.

Tumpach, M., Juhászová, Z., Kubaščíková, Z. ja Krišková, P. (2021) Datasets of impact of the first-time adoption of IFRS 16 in the financial statements of Slovak compulsory IFRS adopters, Data in Brief, 36, art. 106996. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.dib.2021106996.

van Wyk, M. ja Enslin, Y. (2025) The impact of IFRS 16 adoption on financial statements of listed South African mining companies, Cogent Business and Management, 12(1), art. 2450096. Saatavilla: https://doi.org/10.1080/23311975.20252450096.

Öztürk, M. ja Serçemeli, M. (2016) Impact of New Standard “IFRS 16 Leases” on Statement of Financial Position and Key Ratios: A Case Study on an Airline Company in Turkey, Business and Economics Research Journal, 7(4), pp. 143–157. Saatavilla: https://doi.org/10.20409/berj.2016422344.